

ВИСОКИ САВЕТ СУДСТВА
Шестомесечни извештај о раду судова у Републици Србији
за период 1. јануар – 30. јун 2010. године

Анализом рада Високог савета судства обухваћени су сви судови у Републици Србији за првих шест месеци 2010. године, изнете су основне карактеристике о стању послова и проблемима рада судова опште и посебне надлежности, а све према подацима из њихових извештаја.

Како је јуче у дневном листу „Политика“, новинар Озрен Милановић, написао чланак „Судске корњаче“, желим да истакнем да је ова анализа спремљена пре његовог текста и да Високи савет судства нема разлога да буде „самољубив“ како новинар каже, јер реформа не припада само Високом савету судства, него свима који су се за њу залагали у спровођењу националне стратегије за реформу правосуђа.

Високи савет судства управо и излази са подацима о шестомесечном раду судова у Републици Србији, јер не жели да нам поступци трају 900 недеља.

На почетку желим да се кратко осврнем на реформу и општи избор судија који је спроведен. Реформа није само персонална. Она обухвата и измене закона, о чему смо до сада више пута говорили, а слажем се да судије морају применити све процесне могућности да би се једно суђење одржало. То подразумева и проверу нечије способности да прати претрес и писмени доказ адвоката да има суђење у неком другом суду и разне друге потребне доказе када се појави одређена сумња, јер поступци морају да се завршавају ефикасно и брзо, али брзина поступања, с друге стране, не значи да се ради на уштрб квалитета. Стално се суочавамо са изјавама у штампи да се од нових судова очекује да, предмете који су трајали по десет година и више и којима су биле задужене судије које нису прошле општи избор судија али које тада нису критиковане за свој рад, реше за три месеца, а то није могуће.

Оно што Високи савет може да обећа је да ће сваки грађанин у Републици Србији моћи да прати где му се предмет налази, када је заказано суђење, претрес или рочиште, који докази треба да се изведу и да на време, у законском року, добије отправак пресуде односно одлуке суда. Дакле, очекујем од судова стриктно поштовање законских рокова и решавање предмета брзо и ефикасно и

приоритетно поступање у предметима који то захтевају, и то од дана пријема иницијалног акта у суд или од дана пријема жалбе, у поступцима по жалби.

Изнаћићемо начине да тамо где је велики број предмета и где судије завршавају велики број предмета реагујемо упућивањем или на други начин, па тек на крају повећањем броја судија, јер сам сигурна, а то показује и ова анализа за првих шест месеци рада судова, да судије, у принципу, у Србији нису оптерећене.

Морам да нагласим да кроз општи избор судија нису прошле судије које пресуде нису израђивале у дужем временском периоду. Међутим, тачно је и то да имамо судије које су изабране и које касне са израдом одлука, о чему в.ф. председника судова нису водиле рачуна. По притужбама које пристижу и у Високи савет судства и у Врховни касациони суд, тражила сам извештаје и добила податак за један одређени број судија да су каснили са израдом одлуке веома дуго. С обзиром да се очекује скоро усвајање Правилника о дисциплинској одговорности судија, постоји могућности да се против тих судија покрене и дисциплински поступак.

Што се тиче шестомесечног рада судова, анализа показује следеће:

ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД

Из Врховног касационог суда двоје судија постављено је за в.ф. председника апелационих судова у Београду и Нишу, две судије су упућене у Виши суд, у посебно одељење за организовани криминал и један судија је био на дужем боловању. Дакле, у извештајном периоду суд је радио са 19 судија.

Из грађанског одељења решено је и експедовано 2.140 предмета и 433 предмета из управне материје, односно укупно 2.573 предмета. У кривичној материји од укупно 634 предмета колико је примљено у рад, решено је 447 предмета. Дакле, у Врховном касационом суду мериторно је решено укупно 1.986 предмета или 66%.

Судије су испуниле норму, радиле су са великим напором, тако да су и резултати задовољавајући и у наредном периоду очекују се још бољи резултати.

АПЕЛАЦИОНИ СУДОВИ

Апелациони суд у Новом Саду је радио врло добро, а више се очекивало од Апелационог суда у Београду, обзиром да тај суд има највећи број судија са дугогодишњим искуством и то квалитетних судија, али њихови резултати су само на задовољавајућем нивоу.

Апелациони суд у Нишу и Крагујевцу могу више и они се поправљају из месеца у месец.

ВИШИ СУДОВИ

Желим да истакнем као добре следеће судове:

Београд

Крушевац у истрази има одличан резултат, у К врло добар и у Гж врло добар. У свим материјама има уједначен темпо рада, што значи да све судије раде.

У **Краљеву** и **Новом Пазару**, у истрази су врло добри, у кривици врло добри и у грађанској материји одлични.

Као суд који није дао очекиване резултате истиче се Виши суд у Смедереву и то у свим материјама и очигледно је да нема довољног ангажовања свих судија. Поређења ради, у Смедереву је Ки 3,67, а у Београду је 28,78; у кривици, у Смедереву је 2,63, а у Београду 9,57; у грађанској материји у Београду је 27,21, а у Смедереву је Г 19,83. То исто се односи и када би тај суд поредили са Крушевцем, Новим Садам или Новим Пазаром.

Виши суд у Шапцу одмах је иза Смедерева у Ки и К материји и сматрам да мора боље, имајући у виду расположиве снаге; у грађанској материји је добар, мада може боље.

Слаб је и Виши суд у Ваљеву у Ки и К материји, али је одличан у Грађанској материји.

У првостепеној кривичној материји закључује се слаб резултат у Вишем суду у Сремској Митровици, али је резултат одлични у грађанској материји. То се исто односи и на Виши суд у Суботици.

Као неоптерећен суд истиче се Виши суд у Неготину, ту је и број преузетих предмета и прилив мали па су резултати дати према том броју. У кривици и истрази су добри, али у Гж материји морају бити бољи.

Као слаб истиче се Виши суд у Пироту, и то када се узме у обзир оптерећеност судија у том суду у односу на друге судове. Имају мали број предмета и ту је правда грађанима доступна, што се исто односи и на Неготин. То су судови који су тражили повећање броја судија, али резултати показују да имају довољан број судија и да их треба додатно ангажовати.

Стога, посебно истичем да ће Високи савет судства превасходно водити рачуна о оптерећености судова и да ће изнаћи моделе да се судије концентришу на суђења, а да им се помогне у припреми предмета и изради одлука

запошљавањем већег броја сарадника и саветника и никако не дозволити да се запошљавају саветници у судовима који нису оптерећени.

У сваком случају, резултат рада у вишим судовима показују да не треба повећавати број судија, већ упућивати судије из неоптерећених судова у друге судове док се ситуација не стабилизује и не оцени прилив. Рано је за сада говорити о очекивањима, јер је ово био кратак период, али резултати рада показују да све судије у Србији и даље нису исто оптерећене, а што је био један од разлога за реформу правосудја, да се све судије исто оптерете, јер све судије примају исту плату.

Високи савет судства ће тражити од председника судова да изврше прераспodelу судија по материјама, тако да се и на тај начин може да доћи до ажурнијег рада.

ОСНОВНИ СУДОВИ

Највише слабости у раду показују основни судови, а посебно морам да укажем на Први основни суд у Београду где ће помоћ и интервенција Високог савета судства бити неопходна. Такође, председници када бирају своје сараднике, морају да воде рачуна да ти људи на сваки начин доприносе бољем раду суда и да грађанима помажу да остваре своја права.

УПРАВНИ СУД

Из анализе рада Управног суда може се закључити да резултати морају бити бољи, пре свега имајући у виду да су у Управни суд изабране искусне судије из бившег Управног одељења Врховног суда Србије и да је према подацима о оптерећености број судија довољан.

ПРИВРЕДНИ СУДОВИ

На основу анализе рада привредних судова, сматрамо да су привредни судови радили добро, чак одлично и да је Привредни апелациони суд радио добро, што се тиче и квалитета и квантитета.

Посебно истичем да су привредни првостепени судови у извештајном периоду савладали прилив у проценту од 91%.

Такође, треба имати у виду да су привредни судови, с обзиром на нови Закон о стечају, примили у првих шест месеци 2010. године 12.402 предмета „аутоматског стечаја“, што је повећање од 30 пута у односу на годишњи прилив из 2009. године.

ПРЕКРШАЈНИ СУДОВИ

Реформом правосуђа у Републици Србији је формирано 45 првостепених прекршајних судова са 530 судија који су за првих 6 месеци 2010. године у раду имали 650.812 предмета, па је просечна оптерећеност по судији износила 1228 предмета. У истом периоду решено је 207.331 предмета.

Постигнута је равномерна расподела предмета по судијама унутар истог суда али она и даље није једнака између судија различитих судова, што ће подразумевати упућивање судија из једног у други суд *и, тамо где то буде неопходно, повећање броја судија.*

Виши прекршајни суд формиран је као једини другостепени, републичког је ранга и броји 65 судија. Тај суд имао је укупно за првих 6 месеци 2010. године 39.136 предмета у раду, по судији просечно 602, а решен је чак 25.621 предмет или 65,5% свих предмета, што је јако добар резултат.

Кључни ефекат реформе правосуђа у прекршајној области на унутрашњем плану је у самом трансформисању некадашњих прекршајних органа у прекршајне судове као судове посебне надлежности, у оквиру правосудног система као целине, са уједначавањем положаја, права и обавеза судија прекршајних судова са судијама других судова. Ефекат према грађанима и државним институцијама, према наведеним показатељима, за сада је доста добар и огледа се не само у законитом и уједначеном поступању већ и у ефикасном, дакле знатно бржем раду.